

Kommentar

Jørgen Birk Mortensen

Økonomisk Institut, Københavns Universitet

Når man skal vurdere hensigtsmæssigheden af de økonomiske universitetsstudiers nuværende indretning, er det naturligt at starte med en vurdering af den struktur, som er fastlagt i bekendtgørelser og anordninger. Denne struktur er for det statsvidenskabelige studium fastlagt i bekendtgørelsen af 6. januar 1971. Studieordningen, som er opbygget på grundlag af denne bekendtgørelse, minder i øvrigt ganske meget om den studieordning, som gælder for økonomistudiet ved Aarhus Universitet.

Grundideen i disse studieordninger afviger væsentligt fra de ideer, der præger flere nye samfundsvidenskabelige studieretninger, specielt ved de nye universitetscentre. Ved det statsvidenskabelige studium etableres på de tre årsprøver et grundlæggende kendskab til økonomisk teori, samfundsforhold samt til en række redskabsfag – med P. Nørregaard Rasmussens ord: »hvad enhver cand.polit. bør vide«. Med denne ballast kan de studerende så på studiets 2. del kaste sig ud i at analysere og løse relevante samfundsproblemer.

Denne grundide er afgørende forskellig fra ideen i de studieførøb, hvor de studerende starter med at formulere et problem, som de ønsker at analysere og løse. Via arbejdet med et sådant projekt er det så ideen, at de studerende opdager nødvendigheden af at få kendskab til teori og redskabsfag.

Jeg mener, at den mere traditionelle opbygning af de økonomiske studieordninger er hensigtsmæssig og værd at bevare af følgende grunde:

(1) Økonomi som fag er en så gammel og veludviklet disciplin, at der eksisterer en rimeligt afklaret kerne af teori og analysemetoder, som man med god ret kan kræve, at alle studerende inden for faget får kendskab til.

(2) Der er en betydelig indlæringsmæssig gevinst ved en systematisk faggenngang, sammenlignet med en studieordning, hvor man overlader det til de studerende at »genopdage« tidligere vunden indsigt.

En væsentlig vanskelighed ved den nuværende studieordning er dog, at mange studerende opfatter studiet som mindre motiverende end et »projektorienteret« studium. Dette har ført til, at en række af de ændringer, der er gennemført inden for bekendtgørelsens rammer, har bestået i, at man i nogle fag erstattede dele af det fælles pensum med individuelle projekt-opgaver (samfundsbeskrivelse, driftsøkonomi og økonomisk politik).

Anden del af det statsvidenskabelige studium er i meget høj grad præget af valgfrihed. De studerende kan tage kurser ved andre danske eller udenlandske institutioner for højere uddannelser inden for samfundsvidenskabelige discipliner samt hertil knyttede hjælpefag. Endvidere er antallet af fag som udbydes af det statsvidenskabelige studienævn for 2. dels studerende, steget stærkt under den nye studieordning. Den forøgelse af undervisningsressourcerne til studiets 2. del, som det stigende studentertal har medført, har i høj grad været anvendt til at oprette nye fag. De studerende har derfor ganske mange muligheder for at sam-

mensætte deres 2. dels studium. Dette er en betydelig kvalitet ved studiet. Det må dog fremhæves, at kvaliteten af 2. dels undervisningen i de fag, som udbydes af det statsvidenskabelige studienævn, i høj grad beror på, at der på studiets 1. del er etableret et fælles grundlag. Med de muligheder der findes for at sammensætte 2. dels studiet, må man sige, at den vejledning der tilbydes de studerende er for ringe. For en studerende der ønsker at uddanne sig i en bestemt retning, er det overordentligt vanskeligt at lægge en hensigtsmæssig plan. Nogle vejledende standardplaner, der fortalte hvilke fagkombinationer, der var hensigtsmæssige, hvis den studerende sigtede mod en given specialisering eller mod en bestemt funktion, ville være ønskelige (på dette område kunne man hente inspiration fra cand.oecon. uddannelsen).

Jeg tror ikke, at man med rimelighed kan hævde, at bekendtgørelsen giver nogle rammer for studiet, der hindrer at uddannelsens indhold ændres i takt med den samfundsmæssige og faglige udvikling. Det er i høj grad overladt til lærere og studerende at sikre, at denne udvikling i studiets indhold faktisk finder sted. Her har lærerne naturligvis et specielt ansvar. Et problem i denne forbindelse er, at de enkelte lærere kun direkte har tilknytning til nogle få af de elementer, som uddannelsen består af. Det er vanskeligt at få overblik og sikre den sammenhæng og koordination mellem fagene, som er ønskelig.

Efteruddannelse af økonomer er en opgave, som universiteterne har forsømt. I efteråret 1967 og foråret 1968 afholdt Økonomisk Institut ved Københavns Universitet en forelæsningsrække, der havde til formål at give ældre kandidater et overblik over »Udviklingslinier i Makroøkonomisk teori«. Jeg tror det er væsentligt, at man forsøger at gentage dette initiativ med den faglige udvikling i 1970'erne som baggrund.

Et forhold, der efter min opfatelse har præget uddannelsen markant de senere år, er, at erhvervsarbejdet for studerende er blevet mere udbredt og mere omfattende. At studerende har erhvervsarbejde og specielt stud. polit'er, som altid har gode muligheder for at få noget sådant, er en gammel tradition. Men de senere års forringelse af studiestøtten og den høje rente på studielån har medført, at erhvervsarbejdet har fået et omfang, der mærkbart påvirker studieindsatsen.

I en sådan situation er det meget vanskeligt at fastholde faglige krav, og dette er antagelig baggrunden for en række modsætningsforhold mellem lærere og studenter. Erhvervsarbejdet, som stud. polit'er har er dog mere studierelevant end for studerende i almindelighed, så der fremkommer her en positiv jobtræningseffekt. Konsekvenserne for uddannelsen af det omfattende erhvervsarbejde burde dog give anledning til mere overordnede og systematiske overvejelser. Som forholdene er nu, er det overladt til de enkelte faglærere at reagere på denne situation.